

Kopiera gärna
FÖRBUNDSINFO

FÖRBUNDSINFO

Nr 8 – februari 2010

Ändringar i stiftelselagen

Riksdagen har beslutat om ändringar i stiftelselagen vilka trädde i kraft 1 januari 2010. Ändringarna innebär dels ökad tillsyn genom till exempel registreringskrav på samtliga stiftelser, dels lättnader såsom ökade möjligheter till avveckling för mindre stiftelser.

Detta FörbundsInfo redogör för några av de viktigaste förändringarna för Svenska kyrkans stiftelseförvaltning.

Handläggare:

Ekonom AnnMargaret Dahlström, tel. 018-16 96 73
annmargaret.dahlstrom@svenskakyrkan.se

Ekonom Sari Seppäläinen, tel. 018-16 94 14
sari.seppalainen@svenskakyrkan.se

Ekonom Liselotte Ågren, tel. 018-16 96 76
liselotte.agren@svenskakyrkan.se

Ändringar i stiftelselagen

Svenska kyrkans församlingar och samfälligheter förvaltar många stiftelser och flera av dem har, i takt med samhällsförändringar, fått allt svårare att uppfylla stiftelsens ändamål. Många stiftelsers kapital är också så litet att den låga avkastningen gör att ändamålet inte längre kan uppfyllas.

Riksdagen tog under 2009 beslut om ändringar i stiftelselagen (1994:1220). Dessa ändringar trädde i kraft 1 januari 2010.

De ändringar som nu beslutats innebär betydande lättnader för stiftelseförvaltaren att själv, i vissa fall, besluta om att använda hela stiftelsens kapital för ändamålet, men även vissa lättnader i det förenklade permuteringsförfarandet som hanteras av Länsstyrelsen och de permutationsärenden som ska hanteras av Kammarkollegiet.

De viktigaste förändringarna är:

Alla stiftelser ska registreras och tilldelas organisationsnummer

Både nya och gamla stiftelser ska, från och med 1 januari 2010, vara registrerade hos länsstyrelsen.

Vid registrering ska uppgifter om bland annat styrelseledamöternas eller förvaltarens namn, person- eller organisationsnummer, postadress och telefonnummer samt uppgifter om stiftelsens ändamål och eventuell näringsverksamhet lämnas.

En registerhållningsavgift (200–600 kr) samt årlig tillsynsavgift (200–600 kr) tas ut.

Övergångsregler för registrering

Alla stiftelser som genom den nya lagstiftningen blir registreringskyldiga har tid på sig fram till utgången av år 2015 att registrera sig. Man väljer själv när man vill registrera sig, dock senast den 31/12 2015. Nya stiftelser (2010 och framåt) ska registreras inom sex månader från bildandet.

Lättare att avveckla stiftelser

Möjligheten att avveckla mindre stiftelser som inte kan främja sitt ändamål utökas. Detta innebär att stiftelser

- som är äldre än 20 år,
- med tillgångar som, de tre senaste räkenskapsåren, understiger 10 prisbasbelopp (2010: 424 000 kr),
- som inte har kunnat dela ut någon avkastning/främja sitt ändamål de senaste fem åren och
- som inte har några skulder

kan avvecklas genom att styrelsen/förvaltaren beslutar att använda hela kapitalet i enlighet med ändamålet eller för ett ändamål som så nära som möjligt motsvarar det ursprungliga ändamålet.

Styrelsen/förvaltaren är skyldig att ansöka om tillstånd hos Länsstyrelsen

innan beslutet om avveckling kan verkställas. Styrelsen/förvaltaren bifogar handlingar (protokoll på beslutet samt kopia på stiftelseurkund) till länsstyrelsen. När länsstyrelsens beslut inkommit kan stiftelsen avslutas genom att kapital delas ut.

Denna lättnad avseende möjlighet att avveckla mindre stiftelser innebär i praktiken att många små stiftelser kan avvecklas eller permuteras/sammanläggas till större stiftelser innan registreringskyldigheten inträder år 2016.

Från stiftelse till ändamålsbestämd gåva?

En möjlighet som den nya lagstiftningen öppnar för är att omvandla stiftelser till ändamålsbestämda gåvor. Detta gäller de stiftelser som omfattas av det nya förenklade regelverket för avveckling av stiftelser (se ovan) och där församlingen/samfälligheten kan uppfylla ändamålet såsom till exempel att medlen ska användas för diakonala ändamål.

Styrelsen/förvaltaren tar beslut om att använda hela kapitalet till ändamålet och att skänka kapitalet till församlingen såsom ändamålsbestämd gåva med angivande av ändamål. Kyrkorådet/kyrkonämnden tar beslut om att ta emot den ändamålsbestämda gåvan. Styrelsen/förvaltaren meddelar beslutet och bifogar handlingar (protokoll på beslutet samt kopia på stiftelseurkund) till länsstyrelsen som kontrollerar om beslutet får verkställas. När länsstyrelsens beslut inkommit kan gåvan överlämnas och stiftelsen har därmed upphört eftersom hela kapitalet är förbrukat.

Den ändamålsbestämda gåvan i församlingen/samfälligheten har, även som gåva i stället för stiftelse, ett mycket starkt rättsligt skydd eftersom en ändring av ändamålet kräver permutation hos Kammarkollegiet. Den administrativa hanteringen förenklas dock eftersom revideringen sker inom ramen för ordinarie revision och att varken årsredovisning eller deklaration behöver upprättas. I de allra flesta fall bör denna förändring kunna ske inom ramen för den femåriga övergångstiden för registrering.

Höjda gränsvärden för bokföringsskyldighet och skyldighet att upprätta årsredovisning

En avkastningsstiftelse är bokföringsskyldig och skyldig att upprätta årsredovisning när värdet av stiftelsens tillgångar överstiger 1 500 000 kr (tidigare 10 prisbasbelopp, cirka 420 000 kr). För vissa andra typer av stiftelser kvarstår dock bokföringsskyldighet och skyldighet att upprätta årsredovisning även om tillgångarna understiger detta belopp, till exempel insamlingsstiftelser och stiftelser som bedriver näringsverksamhet.

Krav på kvalificerad revisor

Krav på kvalificerad eller godkänd revisor kopplas samman med bokföringsskyldigheten. Kyrkoordningen stadgar dock att alla församlingar/samfälligheter ska ha auktoriserad eller godkänd revisor med revisorsexamen vilket innebär att även de mindre stiftelser som förvaltas av Svenska kyrkan kommer att omfattas av dessa högre krav även om detta inte krävs av lagstiftaren.

Protokoll

Protokoll ska föras över styrelsens/förvaltarens samtliga beslut rörande stiftelsen. Protokollen ska undertecknas av protokollförare och justeras av ordföranden om denne inte har fört protokollet.

Färre länsstyrelser som ska hantera stiftelsefrågor

Antalet länsstyrelser som ska hantera stiftelsefrågor minskas. För information om vilken länsstyrelse man ska vända sig till hänvisas till www.lansstyrelsen.se. Här finns även annan, kompletterande, information angående stiftelser.

När krävs permutation hos länsstyrelse eller Kammarkollegiet?

Följande ändringar kan hanteras av länsstyrelsen:

- detaljföreskrifter såsom namn,
- ändringsföreskrifter i stiftelseförordnandet samt
- andra frågor som inte kräver beslut från Kammarkollegiet.

Följande ändringar kräver Kammarkollegiets tillstånd:

- ändring eller upphävande av stiftelsens ändamål,
- hur stiftelsens förmögenhet ska vara placerad,
- huruvida stiftelsens ska ha en egen eller anknuten förvaltning,
- av vem en styrelseledamot eller förvaltare entledigas eller utses eller hur styrelsen ska vara sammansatt,
- styrelsens beslutförhet eller omröstningsförfarande,
- arvode till styrelsens ledamöter eller förvaltaren
- räkenskaper eller årsredovisning för stiftelsen,
- revision och
- rätt att föra talan om skadestånd till stiftelsen eller om entledigande av styrelseledamot eller förvaltare.

Kammarkollegiets beslut kan överklagas

Kammarkollegiets tillstånd kan överklagas hos länsrätt. För vidare prövning hos kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Övrigt

I stiftelselagen har även införts skärpta regler för insamlingsstiftelser, förenklade regler vid entledigande av styrelseledamot/förvaltare som missköter sitt uppdrag, aviseringskrav på förändringar med mera. För ytterligare information hänvisas till Kammarkollegiet, länsstyrelserna samt lagtext.

Förteckning över utgivna FÖRBUNDSINFO 2010

- Nr 1 **Nu heter vi Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation**, 18 januari
- Nr 2 **Sjuklön vid indragen sjukpenning – AB § 28 moment 9**, 18 januari
- Nr 3 **Inför val av kvalificerad revisor**, 18 januari
- Nr 4 **Risk för revisionsjäv vid ny mandatperiod**, 18 januari
- Nr 5 **Internränta år 2009**, 18 januari
- Nr 6 **Lyft – en ny arbetsmarknadsåtgärd**, 17 februari
- Nr 7 **Deklarationsanvisningar för blankett Inkomstdeklaration 3**, 16 mars
- Nr 8 **Ändringar i stiftelselagen**, 16 mars